

– *Kirsti Kekki* –

KELPOISUUSVAATIMUKSET JA HENKILÖSTÖN REKRYTOINTI

Yleiset kirjastot

Opetus- ja kulttuuriministeriö • Kulttuuriyksikkö
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto 2010

http://www.minedu.fi/OPM/Kirjastot/tyoeryhmaet_ja_selvitykset/?lang=fi

Sisällysluettelo

– 4 –

Johdanto

– 5 –

KELPOISUUSVAATIMUKSET

– 5 –

Päätavoitteena osaaminen ja laatu

– 6 –

Kelpoisuusvaatimukset 1.1.2010-

– 8 –

Mikä uutta

– 9 –

Mikä ennallaan tai lähes ennallaan

– 10 –

Siirtymäsäännökset. Vanhat tutkinnot ja opinnot.

– 12 –

Ehdotuksia hakuilmoituksiksi

- 14 –

Kirjastojen kysymyksiä ja vastauksia

– 15 –

Miksi juuri nyt ydintehtävää korostetaan

– 17 –

Tutkinnoista

– 18 –

Laatua ja joustavuutta alan koulutukseen

– 19 –

Vakinaista henkilöstöä ydintehtäviin ja asiakaspalveluun

– 20 –

Heikkojen signaalien tunnistaminen

– 21 –

Kirjastojen menestymisen edellytyksiä

– 21 –

Uudet sukupolvet

– 23 –

Liite1:

Eläkkeelle siirtyvät korkea-asteen tutkinnon suorittaneet

– 24 –

Liite 2:

Kirjastoammatillista koulutusta antavat korkeakoulut ja oppilaitokset

Johdanto

Rekrytointi on johtajan tärkein tehtävä ja kirjaston merkittävin investointipäätös. Jokaisessa rekrytoinnissa rakennetaan tulevaisuuden kirjastopalveluja. Henkilöstöä ei rekrytoida tämänhetkistä tilannetta varten, vaan tuleviin tehtäviin. Jokaisen vakanssin avoimeksi tultua harkitaan henkilöstötilanne ja –rakenne kokonaisuuden kannalta. Ammattitaitoinen henkilöstö tuo taloudellista säästöä kunnalle ja säästää asiakkaan aikaa.

Tähän artikkeliin olen koonnut perustelutekstieni, luentojeni ja kirjoitusteni keskeisimpiä viestejä sekä yleisimpiä vastauksiani kysymyksiin, joita kunnan ja kirjastojen johtajat, työnhakijat ja opiskelijat ovat vuosien mittaan minulle esittäneet. Tarkoitukseni on antaa taustatietoa siitä, mikä on ollut tavoitteena valmisteltaessa nykyisiä ja aikaisempia kelpoisuusvaatimuksia. Yksittäisiä henkilöstön kelpoisuutta koskevia juridisia kysymyksiä ei ole otettu mukaan, sillä jokainen tapaus on yksilöllinen.

Toivon, että kirjastoissa voidaan hyödyntää julkaisun tietoja henkilöstöä rekrytoidessa ja tilanteissa, kun esim. kunnassa suunnitellaan lakkautettavaksi tai muutettavaksi alempaa koulutustasoa vaativaksi korkea-asteisia kirjastoammattilaisia virkoja ja toimia suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle. Lopussa oleva liite antaa kokonaiskäsityksen siitä, missä ja mitä kirjastoammattillista koulutusta maassamme on tarjolla. Oman alan koulutuksen ja lainsäädännön tunteminen ja sen oikea soveltaminen rekrytoidessa henkilöstöä herättää päättäjien ja kuntalaisten luottamuksen koko kirjastolaitosta kohtaan.

Kirsti Kekki
26.10.2010

Kirjoittaja:

Kirsti Kekki, FM ja kirjastotutkinto TaY. Kirjoittaja toimii kulttuuriasianneuvoksena opetus- ja kulttuuriministeriössä. Aikaisemmat työpaikat: Uudenmaan/Etelä-Suomen lääninhallituksessa kirjastotoimintarastajana 1988-1999, Vantaan kaupungin kirjastotoimen apulaisjohtajana (henkilöstöasiat) 1979-1988, josta 1983 Vantaan kaupungin va kirjastotoimenjohtajana ja 1986 Helsingin kaupunginkirjaston Töölön vs. aluekirjastonjohtajana; Hyvinkään kaupunginkirjaston osastonhoitajana 1975-79; Tuusulan kunnankirjaston kirjastoamanuenssina 1974-75 sekä Hämeenlinnan kaupunginkirjastossa eri tehtävissä 1967-1969. Toiminut pj., vpj. ja j. opetus- ja kulttuuriministeriön ja muiden ministeriöiden työryhmissä.

Luottamustoimet: Suomen Kirjastoseuran hallituksen jäsen ja I. vpj 1993-1996. Kirjastonhoitajaliiton liittovaltuuston j. 1982-1983, hallintojaoston j 1983-1984 ja hallintojaoston pj. 1986-1988.

Julkaisut: Kirjastosäännöstöt (1990, 1993 ja 1999), Kirjastopoliittinen ohjelma 2001-2004, Kirjastostrategia 2010 tiedon ja kulttuurin saatavuuden politiikka, Kirjaston kehittämisohjelma 2006-2010 kirjasto maaseudun ja taajamien monipalvelukeskuksena ja Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015. Toim. erilaisia julkaisuja. Artikkeleita, puheita, luentoja kirjastoalaa, tietoyhteiskuntaa, alan koulutusta ja kelpoisuutta koskevista asioista.

Kelpoisuusvaatimukset

Päätavoitteena osaaminen ja laatu

- Kirjastojen ydintehtävänä on toteuttaa kuntalaisten sivistyksellisiä perusoikeuksia, tiedon ja kulttuurin saatavuutta.
- Kelpoisuusvaatimusten tärkein tavoite on ydintehtävän mukaisesti turvata korkeakoulutetun kirjastoammatillisen henkilöstön saatavuus ja palvelujen laatu maan eri osissa.
- Laadun edellytyksiä ovat mm. tällaisen henkilöstön riittävä määrä, laaja yleissivistys ja korkeatasoinen osaaminen.
- Tavoitteen saavuttamiseksi kunnissa tarvitaan suunnitelmallista henkilöstön kehittämistä, johtamista ja rekrytointia.
- Lähtökohtana ovat kuntalaiset - ei nykytilanteen säilyttäminen kirjastoissa ja alan koulutuksessa.

Kelpoisuusvaatimukset edellyttävät kirjastoalan korkeakoulutetun henkilöstön osuuden kasvattamista 45 % prosenttiin. Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) korostaa ydinosaamisen laadun nostamista etenkin asiakaspalvelussa.

Kuntalaisten ja kaikenikäisten oppijoiden opastaminen tiedonhallintataitoihin on kirjastohenkilöstön ydintehtävä. Laadukkaan tiedon löytäminen tietotulvasta edellyttää osaamista syvempään tiedonhakuun ja tiedon arvottamiseen. Henkilöstö tarvitsee jatkuvaa täydennyskoulutusta viestintätekniikan kehittyessä, aineistojen ja digitaalisten palvelujen moninaistuessa.

Taustalla ovat kansalaisten yleinen koulutustason nousu, kasvavat vaatimukset, asukkaiden muuttuvat tiedolliset tarpeet ja muuttuneet kirjastojen käyttötavat. Suurimman muutoksen tuovat oppimisprosessien ja opetusmenetelmien kehittyminen itsenäistä tiedonhallintaa korostavaksi. Kirjastoammatillisen henkilöstön ydinosaaminen on nyt enemmän kuin koskaan keskeinen osa kaikkea oppimista. Kirjastot voivat menestyä osaamisella, jota ei ole muilla. Kirjastoalan/informaatiotutkimuksen ydinosaamista ei ole missään muussa kunnan laitoksessa saatavilla.

Kelpoisuusvaatimukset 1.1.2010-

Kirjastoasetuksen (1157/1998) 4 §:n muuttamisesta annettu valtioneuvoston asetus (1157/2009) tuli voimaan 1.1.2010. Viitattaessa 4 §:ään tarkoitetaan tässä artikkelissa Valtioneuvoston asetuksen nro 1157/2009 4 §:ää.

4 §

Kelpoisuusvaatimukset

Kunnan kirjastolaitoksen henkilöstöstä vähintään 70 prosentilla tulee olla

1) yliopistossa suoritettu korkeakoulututkinto, johon sisältyvät tai jonka lisäksi on suoritettu vähintään 60 opintopisteen laajuiset korkeakoulutasoiset kirjasto- ja informaatioalan opinnot;

2) ammattikorkeakoulussa suoritettu korkeakoulututkinto, johon sisältyvät tai jonka lisäksi on suoritettu vähintään 60 opintopisteen laajuiset korkeakoulutasoiset kirjasto- ja informaatioalan opinnot;

3) ammatillinen perustutkinto, johon sisältyvät tai jonka lisäksi on suoritettu vähintään 35 opintoviikon laajuiset kirjasto- ja informaatioalan opinnot; taikka

4) tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto.

Kunnan kirjastolaitoksen henkilöstöstä vähintään 45 prosentilla tulee olla 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu koulutus.

Kunnan kirjastolaitosta taikka yhtä tai useampaa toimipistettä johtavalta vaaditaan virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johon sisältyvät tai jonka lisäksi on suoritettu vähintään 60 opintopisteen tai 35* opintoviikon laajuiset korkeakoulutasoiset kirjasto- ja informaatioalan opinnot.

*Vähintään 35 opintoviikon laajuisilla korkeakoulutasoisilla kirjasto- ja informaatioalan opinnoilla tarkoitetaan tässä ennen 1.1.2010 yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettuja opintoja.

Asetuksen 1157/2009 4 § Voimaantulosäännös

Tämä asetus tulee voimaan 1. päivänä tammikuuta 2010.

Kunnan kirjastolaitoksen tulee täyttää tämän asetuksen 4 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyt koulutetun henkilöstön osuutta koskevat vaatimukset kuuden vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta.

Tämän asetuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun osuuteen kuului-
viksi luetaan ne, jotka ovat kelpoisia tämän asetuksen voimaan tullessa kir-
jastoammatillisen henkilökunnan tehtäviin.

Tämän asetuksen 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö, joka on
otettu virka- tai työsopimussuhteeseen ennen tämän asetuksen voimaantu-
loa ja joka virka- tai työsopimussuhteeseen otettaessa on täyttänyt tuolloin
voimassa olleiden säännösten mukaiset kelpoisuusvaatimukset, on edelleen
kelpoinen kyseiseen virkaan tai työsuhteeseen.

Sama ilmaistuna siten, että momentit ja kohdat on merkitty:

4 § Kelpoisuusvaatimukset

(4 §:n 1.momentti käsittää kohdat 1-4:)

Kunnan kirjastolaitoksen henkilöstöstä vähintään 70 prosentilla tulee olla:

(4 §:n 1.momentin 1. kohta:)

1) yliopistossa suoritettu korkeakoulututkinto, johon sisältyvät tai jonka
lisäksi on suoritettu vähintään 60 opintopisteen laajuiset korkeakoulutasoi-
set kirjasto- ja informaatioalan opinnot;

(4 §:n 1.momentin 2. kohta:)

2) ammattikorkeakoulussa suoritettu korkeakoulututkinto, johon sisältyvät
tai jonka lisäksi on suoritettu vähintään 60 opintopisteen laajuiset korkea-
koulutasoiset kirjasto- ja informaatioalan opinnot;

(4 §:n 1.momentin 3. kohta:)

3) ammatillinen perustutkinto, johon sisältyvät tai jonka lisäksi on suori-
tettu vähintään 35 opintoviikon laajuiset kirjasto- ja informaatioalan opin-
not;

(4 §:n 1.momentin 4. kohta:)

4) tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto.

(4 §:n 2.momentti:)

Kunnan kirjastolaitoksen henkilöstöstä vähintään 45 prosentilla tulee olla 1
momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu koulutus.

(4 §:n 3.momentti:)

Kunnan kirjastolaitosta taikka yhtä tai useampaa toimipistettä johtavalta
vaaditaan virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, jo-

hon sisältyvät tai jonka lisäksi on suoritettu vähintään 60 opintopisteen tai 35* opintoviikon laajuiset korkeakoulutasoiset kirjasto- ja informaatioalan opinnot.

Asetuksen 1157/2009 4 § Voimaantulosäännös

(Voimaantulosäännöksen 1.momentti:)

Tämä asetus tulee voimaan 1. päivänä tammikuuta 2010.

(Voimaantulosäännöksen 2.momentti:)

Kunnan kirjastolaitoksen tulee täyttää tämän asetuksen 4 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyt koulutetun henkilöstön osuutta koskevat vaatimukset kuuden vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta.

(Voimaantulosäännöksen 3.momentti:)

Tämän asetuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun osuuteen kuuluviksi luetaan ne, jotka ovat kelpoisia tämän asetuksen voimaan tullessa kirjasto-ammattillisen henkilökunnan tehtäviin.

(Voimaantulosäännöksen 4.momentti:)

Tämän asetuksen 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö, joka on otettu virka- tai työsopimussuhteeseen ennen tämän asetuksen voimaantuloa ja joka virka- tai työsopimussuhteeseen otettaessa on täyttänyt tuolloin voimassa olleiden säännösten mukaiset kelpoisuusvaatimukset, on edelleen kelpoinen kyseiseen virkaan tai työsuhteeseen.

Mikä uutta

- *Opintopisteet (4 §:n 1 mom.1-2 kohdat ja 4 §:n 3 mom.)*

Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa opintojen laajuus ilmoitetaan nykyisessä koulutusjärjestelmässä opintopisteinä. Niissä ei käytetä enää lainkaan opintoviikkoja. Yliopiston perusopinnot ovat 25 opintopistettä ja aineopinnot 60 opintopistettä.

- *Vähintään 45 prosentin vaatimus (4 §:n 2 mom.)*

Kunnan kirjastolaitoksen koko henkilöstöstä vähintään 45 %:lla tulee olla korkeakoulututkinto ja kirjastoalan korkeakoulutasoista koulutusta vähintään 60 op eli asetuksen 4 §:n 1. mom. 1 ja 2. kohdassa tarkoitettu kelpoisuus.

- *Yhtä tai useampaa toimipistettä johtavan kelpoisuus (4 §:n 3. mom.)*

”...vaaditaan virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto,

johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu vähintään 60 opintopisteen tai 35* opintoviikon laajuiset korkeakoulutasoiset kirjasto- ja informaatioalan opinnot”. Käytännössä tämä koskee yhdestä suuresta tai useammasta pienestä sivukirjastosta vastaavan johtajan kelpoisuusvaatimusta.

*Vähintään 35 opintoviikon laajuisilla korkeakoulutasoisilla kirjasto- ja informaatioalan opinnoilla tarkoitetaan tässä ennen 1.1.2010 yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettuja opintoja.

Mikä ennallaan tai lähes ennallaan

- Mikään koulutusaste ei valmista kirjastonhoitajia tai kirjastovirkailijoita.
- Yhtenäisiä koulutusalan nimikkeitä ei ole. Asetuksessa käytetään yleisnimikkeitä, kuten kirjasto- ja informaatioala. Käytännössä yliopistoissa käytetään informaatiotutkimusta, ammattikorkeakouluissa kirjasto- ja tietopalvelualaa ja ammatillisessa perustutkinnossa ja ammattitutkinnossa tieto- ja kirjastopalvelua. Lisätietoa osioissa ”Tutkinnoista” ja ”Laatua ja joustavuutta alan peruskoulutukseen”.
- 4 § 1 mom. vastaa perusteiltaan edellisen kelpoisuusvaatimuksen 4 §:n 1. mom. Näkyvin muutos on se, että uusissa vaatimuksissa on tuotu esiin kirjastoalan koulutuksen eri asteet, kun taas vanhassa kaikki koulutusasteet olivat samassa kohdassa. Nykyinen 4 § 1 mom. sisältää kaikki kohdat 1-4 ja vastaa entistä 4 §:n 1. mom. lukuun ottamatta 60 opintopisteen vaatimusta (ks. myös osiot ”Siirtymäsäännökset. Vanhat tutkinnot ja opinnot” ja ”Mikä uutta”).
- 4 §:n 3. mom.:n koko kunnan kirjastolaitosta johtavan kelpoisuusvaatimus on käytännössä sama kuin edellisen kelpoisuusvaatimuksen 4 § 2. mom. vaatimus, sillä kirjastotoimenjohtajilta on vaadittu jo vuodesta 2001 lukien ylempi korkeakoulututkinto ja yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettuja kirjasto- ja informaatioalan opintoja vähintään 35 opintoviikkoa. Uutta nykyisen koulutusjärjestelmän 60 opintopisteen vaatimus. Lisätietoa osioista ”Siirtymäsäännökset. Vanhat ja uudet tutkinnot” ja ”Laatua ja joustavuutta alan peruskoulutukseen”.
- Nimikkeestä ja sitä vastaavasta kelpoisuudesta päättävät kunnat ja kirjastot edelleen itse. Asetuksessa ei määrätä, mikä kelpoisuus vaaditaan esim. kirjastonhoitajalta tai kirjastovirkailijalta. *Poikkeuksena* koko kunnan kirjastopalveluista vastaava kirjastotoimenjohtaja ja yhdestä tai useammasta toimipisteestä vastaava johtaja, joiden kelpoisuus määräytyy asetuksen nro 1157/2009, 4 §:n 3. mom. mukaan.

- Vaikka kirjastoammatillisen henkilöstön kelpoisuutta määriteltäessä on noudatettava voimassa olevaa asetusta, kirjasto itse päättää, minkä tasoisin hakijan haluaa valita. *Poikkeuksena* koko kunnan kirjastopalveluista vastaava kirjastotoimenjohtaja ja yhdestä tai useammasta toimipisteestä vastaava johtaja, joiden kelpoisuus määräytyy asetuksen 4 §:n 3. mom. mukaan.

Huom! Kaikissa tapauksissa kirjasto voi hakea ja vaatia korkeampaa koulutustasoa kuin mitä on asetuksen 4 §:n 1 mom. ja 4 §:n 3. mom.:ssa.

Siirtymäsäännökset. Vanhat tutkinnot ja opinnot.

Kelpoisuuden säilyttäminen nykyisissä tehtävissä ja siirtymäkelpoisuus

- Opintopisteet

Käytännössä eniten kyselyjä aiheuttavat yliopistoasteen vanhat, ennen 1.1.2010 suoritettut opintoviikot ja nykyiset opintopisteet. Huom.! Yliopistossa ennen 1.1.2010 suoritettulle 20 opintoviikolle ei ole mitään vastinetta opintopisteissä. Yliopistoasteen 25 op on vähemmän kuin "vanha" yliopistoasteen 20 ov ja 60 op on lähellä "vanhaa" 35 ov. Tämän vuoksi asetuksen nro 1157/2010, 4 §:n 1. mom. 1. kohdassa yliopistotason kirjastoalan opintojen vähimmäismäärä on nostettu 60 opintopisteeseen (vrt. opettajat).

Nyrkkisääntö: Opintopisteiden ja vanhojen opintoviikkojen mahdollisen vertaamisen tekevät ao. korkeakoulut. Yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja oppilaitoksissa opintopisteiden ja opintoviikkojen laajuus on kussakin erilainen. Niitä ei voi, eikä pidä verrata ristiin työpaikoilla. Opintoviikot ovat käytössä vielä toisella asteella eli ammatillisessa perustutkinnoissa. Ammattitutkinnoissa ei ole eikä ole ollutkaan opintoviikkoja.

- 4 §:n 1. mom. kohdat 1-4:

Kaikki, jotka on otettu virka- tai työsopimussuhteeseen ennen 1.1.2010 ja jotka virka- tai työsopimussuhteeseen otettaessa ovat täyttäneet tuolloin voimassa olleiden säännösten mukaisen kelpoisuuden, ovat kelpoisia nykyiseen tehtäväänsä tai virkaansa. Ketään ei irtisanota nykyisestä tehtävästään. Siirtymäsäännösten mukaan ennen 1.1.2010 suoritettut opinnot antavat siirtymäkelpoisuuden vastaaviin tehtäviin.

Vertailun vuoksi ja siirtymäsäännösten tulkintaa helpottamaan tiedoksi kirjastoasetus (1078/1998), 4 §:n 1. mom. siihen vuonna 2001 tehtyine muutoksineen: "...vähintään kahdelta kolmasosalta kirjaston henkilöstöstä vaaditaan korkeakoulututkinto, opistotutkinto tai ammatillinen perustutkinto, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu vähintään 20 opintoviikon laajuiset kirjasto- ja informaatioalan aine- tai ammatilliset opinnot. Edellä mainitun vaatimuksen täyttää myös informaatio- ja kirjastopalvelualan ammattitutkinto."

- *Voimaantulosäännöksen 3. momentin* mukaan asetuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun 70 prosentin osuuteen kuuluviksi luetaan ne, jotka ovat olleet kelpoisia ennen 1.1.2010 kirjastoammattillisen henkilökunnan tehtäviin.

- *Huom! Voimaantulosäännöksen 4. mom.:* ”Tämän asetuksen 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö, joka on otettu virka- tai työsopimussuhteeseen ennen tämän asetuksen voimaantuloa (eli ennen 1.1.2010) ja joka virkai tai työsopimussuhteeseen otettaessa on täyttänyt tuolloin voimassa olleiden säännösten mukaiset kelpoisuusvaatimukset, on edelleen kelpoinen kyseiseen virkaan tai työsuhteeseen”. Asia koskee käytännössä useimmiten kunnan kirjastolaitoksen kirjastotoimenjohtajaa, yhtä suurta sivukirjastoa johtavaa tai useampaa pientä sivukirjastoa johtavaa. He eivät saa laajempaa siirtymäkelpoisuutta hakiessaan uutta virkaa tai tehtävää toisesta kunnasta, mikäli heillä ei ole ylempää korkeakoulututkintoa ja kirjastoalan korkeakoulutasoisia opintoja vähintään 60 op tai 35* ov.

Kelpoisuus nykyiseen virkaan tai tehtävään säilyy. Ks. osio ”Mikä ennallaan tai lähes ennallaan” ja ”Mikä uutta”.

*Vertailun vuoksi ja tiedoksi vanha (1078/1998) 4 §:n 2. momentin kelpoisuusvaatimus siihen vuonna 2001 tehtyine muutoksineen: ”kunnan kirjasto- ja tietopalveluista vastaavalta henkilöltä vaaditaan ylempi korkeakoulututkinto, johon sisältyy tai jonka lisäksi hänellä on *yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa* suoritettu vähintään 35 opintoviikon laajuiset kirjasto- ja informaatioalan aine- tai ammatilliset opinnot.”

- Myös ”vanhojen tutkintojen” kelpoisuus säilyy, kuten opistotutkinto ja sitä vastaavat tutkinnot; sekä erilaiset ennen 1.1.2010 suoritettut ylemmät ja alemmat korkeakoulututkinnot, jotka ovat tuottaneet ennen 1.1.2010 kelpoisuuden. Esimerkiksi 4 §:n 3. mom.:n kelpoisuuden täyttävät myös ns. vanhat ylemmät korkeakoulututkinnot ja vanhat korkeakoulussa suoritettut 35 opintoviikon laajuiset informaatiotutkimuksen aineopinnot ja ammattikorkeakoulussa suoritettut kirjastoalan ammattiopinnot. Siirtymäsäännös koskee myös koulu- tai opetushallituksen taikka opetusministeriön korkeakoulu- tai opistoasteen tutkintoihin aikaisemmin rinnastamia opintoja, ammattitutkintoja sekä erivapaudella määriteltyjä kelpoisuuksia. Nämä koskevat lähinnä henkilöitä, joiden todistukset ovat melko vanhoja.

Ehdotuksia hakuilmoituksiksi

Hakuilmoitukset ovat samalla ao kirjaston mainoksia. Hakijan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että kirjastoissa tunnetaan kelpoisuusvaatimukset ja että tulkinnat ovat yhteneväisiä. Koska hakijoissa on sekä uusien että vanhojen koulutusjärjestelmien ja ns. vanhojen tutkintojen suorittaneita hakijoita, on tarpeen tuntea sekä edellisten että nykyisten kelpoisuusvaatimusten ja ainakin nykyisen koulutusjärjestelmän pääperiaatteet, jotka kaikki on esitelty tässä julkaisussa.

1. Ehdotus yleiseksi hakuilmoitukseksi

Haettaessa esim. kirjastonhoitajaa tai kirjastovirkailijaa eli muuta kuin 4 § 3 mom:n mukaista henkilöä hakuilmoituksessa voi viitata yleisesti kirjastoasetuksen (1078/1998) 4 §:n 1. momenttiin (muutettu asetuksella 1157/2009). Tällöin haku kohdistetaan asetuksen 1157/2009 4 § 1. mom. kaikkiin kohtiin: 1, 2, 3 ja 4 eli kaikkiin koulutusasteisiin: yliopisto-, ammattikorkeakoulu-, ammatillinen perustutkinto ja ammattitutkinto. Tällainen hakuilmoitus vastaa ennen 1.1.2010 voimassa olleen kirjastoasetuksen (nro 1078/1998 siihen tehtyine muutoksineen 2001 ja 2003) 4 §:n 1. mom. vaatimusta. Kirjasto päättää, minkä tasoisen hakijan valitsee.

Vaikka siirtymäsäännöstä ei hakuilmoituksessa mainittaisikaan, ns. vanhat tutkinnot ja opinnot on huomioitava tilanteessa, jossa hakijat asetetaan kelpoisuusvaatimukset täyttäviin ja ei-täyttäviin. Siirtymäsäännösten mukaan kelpoiset on tällaisissa luetteloissa todettava kelpoisiksi. Kirjasto päättää, minkä tasoisen hakijan valitsee.

2. Esimerkkejä,

kun hakuilmoituksessa halutaan viestittää, mitä halutaan

- Hakuilmoituksessa voi viitata yleisesti Kirjastoasetuksen (1078/1998) 4 §:n 1. momenttiin (muutettu asetuksella 1157/2009) ja lisätä esim. tekstin: "tehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää... jne."
- Mikäli halutaan viestittää hakuilmoituksessa, että etsitään korkea-asteen henkilöstöä esim. kirjastonhoitajaksi, voi ilmoituksessa viitata asetuksen 4 §:n 1. mom.1 ja 2 kohtiin.
- Huom! Aina voi vaatia korkeampaa koulutusta kuin asetuksessa; esim. hakuilmoituksella voidaan hakea henkilöä 4 §:n 1 mom.:n mukaan, jolta vaaditaan lisäksi *yliopistossa* suoritettut kirjasto- ja informaatioalan 60 opinnotopisteen laajuiset aineopinnot. Kuitenkin, kun hakijoita asetetaan kelpoisuusvaatimukset täyttäviin ja ei-täyttäviin, tulee kelpoiseksi todeta myös 4 §:n 1. mom. 1 ja 2 kohdan täyttävät, joihin kuuluvat myös ne, joilla on am-

mattikorkeakoulussa suoritettut kirjastoalan opinnot. Kirjasto päättää, minkä tasoisen hakijan valitsee.

- Mikäli halutaan viestittää, että ensisijaisesti halutaan muuta kuin korkea-asteen henkilöstöä, voi ilmoituksessa viitata asetuksen nro 1157/2009, 4 §:n 1. mom. 3. ja 4. kohtiin. Mikäli hakijoissa on korkeammin koulutettuja, heidät on todettava kelpoisiksi.
- Tohtoreita, maistereita jne. ei voi todeta epäpäteväksi, vaikka ilmoituksessa on haettukin alemman koulutuksen saanutta, mikäli heillä on vaadittavat kirjastoammatilliset opinnot. Kirjasto päättää, minkä tasoisen hakijan valitsee.

3. Ehdotuksia asetuksen 4 §:n 3. mom.:n mukaiseen hakuilmoitukseen

Kun haetaan kunnan koko kirjastolaitoksesta vastaavaa johtajaa tai esim. yhdestä suuresta sivukirjastosta tai useasta pienestä sivukirjastosta vastaavaa johtajaa on noudatettava kirjastoasetuksen (1078/1998) 4 §:n, (muutettu asetuksella 1157/2009) 3. momenttiin kelpoisuutta: "...vaaditaan virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johon sisältyvät tai jonka lisäksi on suoritettu vähintään 60 opintopisteen tai 35 opintoviikon laajuiset korkeakoulutasoiset kirjasto- ja informaatioalan opinnot".

Aina voi vaatia korkeampaa koulutusta kuin asetuksessa; esim. hakuilmoituksessa voi hakea 4 §:n 3. mom:n mukaan henkilöä, jolla on yliopistossa suoritettu ylempi korkeakoulututkinto, johon sisältyy tai jonka lisäksi 60 opintopisteen tai 35 opintoviikon laajuiset yliopistossa suoritettut kirjasto- ja informaatioalan aineopinnot. Kun hakijoita asetetaan kelpoisuusvaatimukset täyttäviin ja ei-täyttäviin, tulee kelpoiseksi todeta kaikki 4 §:n 3. mom. täyttävät, joihin kuuluvat myös ne, joilla on ammattikorkeakoulussa suoritettut kirjastoalan opinnot. Kirjasto päättää, minkä tasoisen hakijan haluaa valita.

Kirjastojen kysymyksiä ja vastauksia

- K: Onko entinen 20 ov 40 op? V: Ei ole. Ks. osiot "Mikä uutta" ja "Siirtymäsäännökset. Vanhat tutkinnot".
- K: Onko opistotason merkonomi, jonka tutkintoon sisältyy tai jonka lisäksi on suorittanut vähintään 35 ov:n kirjastoalan opinnot kelpoinen mihinkään kunnan kirjaston avautuvaan toimeen eli täyttääkö hänen koulutuksensa/tutkintonsa asetuksen 4 § 1. mom. 3. kohdan vaatimukset? V: Kyllä henkilöstön siirtymäsäännöksellä. Työhönottaja päättää. Ks. osio "Siirtymäsäännökset. Vanhat tutkinnot ja opinnot".
- K: Tarvitseeko "vanhoja opintoviikkoja" yliopistossa suorittaneen mennä lisäopetukseen? V: Ei tarvitse, ellei itse halua ajantasaistaa itseään. Kelpoisuus tulee siirtymäsäännöksen kautta, jonka mukaan ennen 1.1.2010 suoritettut opintoviikot käyvät. Ks. osio "Siirtymäsäännökset. Vanhat tutkinnot".
- K: Voiko tulkita karkeasti niin, että siirtymäsäännösten perusteella kukaan ei ole menettänyt kelpoisuuttaan? Kunhan tietää onko kelpoinen vain omaan nykyiseen virkaansa vai voiko siirtyä myös muihin vastaaviin virkoihin "vanhalla" pätevyydellä. Miten se muuten on, voiko? V: Omaan nykyiseen virkaansa tai tehtäväänsä ovat kelpoisia kaikki, mutta siirtymäkelpoisuutta ei ole kirjastolaitoksesta vastaavilla kirjastotoimenjohtajilla eikä yhdestä tai useammasta toimipisteestä, useimmiten yhdestä suuresta tai useammasta pienestä sivukirjastosta vastaavilla johtajilla, elleivät he täytä 4 §:n 3. mom.:n mukaista kelpoisuutta ks. osio "Mikä uutta", "Mikä ennallaan tai lähes ennallaan" ja "Siirtymäsäännökset. Vanhat tutkinnot".
- K: Niin kuin tiedät, kunnat ovat nykyään hanakoita sijoittamaan vapautuviin vakansseihin eri puolilta kaupunkia työntekijöitä. Esim. meille kirjastoon henkilöitä kirjastovirkailijan paikalle eikä heillä ole kirjastoalan koulutusta, esim. opettajia. KVTES:ssähän ei kirjastovirkailijalle ole kelpoisuutta määritelty. Eli onko se meidän oma asia, minkä kelpoisuuden kirjastovirkailijalta vaadimme. V: Kyllä on.
- K: Tähän asti olemme olleet niin "sokeita", ettei meille ole tullut mieleenkään etteikö virkailijalle laiteta kirjastoalan opintovaatimuksia. V: Ette ole olleet sokeita. Linja on oikea ja helpottaa hakijoita ja muuta henkilöstöä hahmottamaan henkilöstörakenteen.
- K: Mitä merkitsee käytännössä 45 % vaatimus? Milloin pitää täyttää? Pitääkö joka toimipisteessä olla 45 %? V: 45 %:n vaatimus koskee kunnan kirjastolaitosta kokonaisuutena. Aina kun vakanssi tulee avoimeksi, tulisi

tarkistaa koko kirjastolaitoksen henkilöstörakenne tulevaisuuden näkökulmasta, ei vain sen hetkisen tarpeen mukaan. Vaatimus tulee täyttää 6 vuoden kuluessa asetuksen 1157/2009 voimaantulosta eli vuoden 2010 alusta lukien.

Korkeakoulutettuun kirjastoammattilliseen 45 %:n osuuteen lasketaan mukaan uuden asetuksen 4 §:n 1. mom:n 1 ja 2 kohdat. Myös sellainen kirjastoammattillinen korkea-asteen henkilöstö, joka on laskettu ennen 1.1.2010 korkeakoulutettujen kirjastoammattilaisten joukkoon, lasketaan 45%:n osuuteen. Tällaisia ovat esim. ennen 1.1.2010 yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa kirjastoalan opintoja ”vähintään 20 opintoviikkoa” suorittaneet ja joilla on korkeakoulututkinto.

• K: Mitä tehdä, jos jo nyt täyttää vähintään 45 %? V: Asetuksessa on vähimmäismäärä, jonka voi mielellään ylittää.

• K: Olen suorittanut kuluneen talven aikana 2009-2010 informaatiotutkimuksen perusopinnot sekä lisäosan (8 op; Helsingin kesäyliopisto/ Oulun yliopisto). Miten saan kelpoisuuden? V: Opintoja koskeva siirtymäsäännös on valmisteilla. Sen mukaan siirtymäsäännöstä sovelletaan myös niihin opiskelijoihin, jotka ovat ennen 1 päivää tammikuuta 2010 aloittaneet kirjastoasetuksen 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut kirjasto- ja informaatioalan opintonsa Oulun yliopiston vaatimusten mukaisesti.

Miksi juuri nyt ydintehtävää korostetaan

• Uusilla kelpoisuusvaatimuksilla haluttiin pysäyttää tilanne, jossa alan korkeakoulutasoisia vakansseja on lakkautettu tai muutettu alempaa koulutusta vaativiksi. Laman lisäksi samaan aikaan osuivat kuntauudistus ja ns. suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen. Korkea-asteen kirjastoalan koulutuksen henkilöstön määrä on laskenut yleisissä kirjastoissa 30-35 prosenttiin. Tällainen henkilöstörakenne ei vastaa kuntalaisten nykyisiä eikä etenkin tulevaisuuden vaatimuksia. Kirjaston henkilöstö opastaa tiedonhallintataitoihin myös esim. opettajia, joilla on ylempi korkeakoulututkinto ja pedagogisia opintoja vähintään 60 op. He haluavat vähintään samantasoisia opastajaa. Kehityssuunta kunnissa on ollut päinvastainen kuin maamme korkeakoulukirjastoissa ja esim. Ruotsissa ja Tanskassa, joissa korkeakoulutetun kirjastoalan henkilöstön määrää on lisätty ja vähennetty kirjastovirkailijoiden määrää.

• Aikakaudesta ja taloudellisesta tilanteesta riippumatta on aina ollut helppompaa saada rahoitusta tekniikkaan, uusiin innovatiivisiin verkkoprojekteihin ja hankkeisiin kuin korkea-asteen kirjastoalan koulutusta ja laajaa si-

vistystä vaativiin vakansseihin. Mikäli kunnissa tai kirjastoissa puuttuu pitkäjänteinen henkilöstösuunnittelu, saattaa kirjastoammatillinen korkea-asteen henkilöstö vähetä vielä ennestään. Kuntalaisilla tulee olla luottamus kirjastoammatillisen ydinosaamisen pysyvyyteen.

- Muuta henkilöstöä on helpompi palkata tilapäisesti ja projektiluonteisesti. Vaikka palkkaerot ovat pieniä, muun henkilöstön palkkaamista suositaan kunnissa.
- Kelpoisuusvaatimusten tavoitteena on turvata asiakaspalvelujen laatu myös maaseudulla ja sivukirjastoissa sekä pysäyttää ei-toivottava kehitys, jossa kuntien yhdistymisen yhteydessä suuriinkaan entisiin pääkirjastoihin, nykyisiin sivukirjastoihin ei ole jätetty yhtään korkea-asteen kirjastoammatillista henkilöstöä. Entisiä kunnan kirjastotoimenjohtajien vakansseja on lakkautettu tai muutettu alempaa koulutusta vaativiksi. Lakkautettuja virkoja ja toimia on melko mahdoton saada takaisin.
- Eläköityminen. Suurissa ikäluokissa kirjastotoimenjohtajia ja kirjastonhoitajia on paljon ks. osio "Uudet sukupolvet". Kirjastovirkailijat ovat noin 10 vuotta nuorempia. Yhdistetyillä uusilla kunnilla on houkutus joko lakkauttaa, tai siirtää joku muu kunnasta avoimeen tehtävään.
- Jos kirjastossa on osaamista liian vähän, osa asiakkaista etsii osaamista muualta. Toisin kuin ennen, kirjasto-osaamista tarjoavat myös muut toimijat.
- Kirjastoilla ON kilpailijoita. Millä erottautua? Kilpailukyky edellyttää laajapohjaista osaamista ja sivistystä.

Tutkinnoista

4 §:n 1. mom. 1 ja 2 kohdat: Korkeakouluaste

Korkeakoulututkintoja ovat yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa suoritettut tutkinnot. Korkeakoulututkintoja ovat yliopistossa suoritettut alemmat ja ylempät korkeakoulututkinnot, jatkotutkintoina suoritettut lisensiaatin tutkinnot ja tohtorin tutkinnot. Korkeakoulututkintoja ovat myös ammattikorkeakouluissa suoritettut ammattikorkeakoulututkinnot, jotka ovat perustutkintoja (kirjastoalalla tradenomeja) sekä ylempät ammattikorkeakoulututkinnot (Turussa YAMK eli ylempi ammattikorkeakoulututkinto kirjastoalalla alkaa syksyllä 2011) että ammattikorkeakoulun jatkotutkinnot.

Ylemmällä korkeakoulututkinnolla tarkoitetaan yliopistossa suoritettua ylempää korkeakoulututkintoa sekä ammattikorkeakoulussa suoritettua ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Ammattikorkeakoulun jatkotutkinto tuottaa saman kelpoisuuden kuin ylempi korkeakoulututkinto. (Valtioneuvoston asetus korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetun asetuksen muuttamisesta 16.6.2005/426).

Vuonna 2005 yliopistoissa siirryttiin ns. kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen, jossa ylempään korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen pohjana on alempi korkeakoulututkinto. Esimerkiksi Tampereen yliopistossa kirjastoalan alemman korkeakoulututkinto on LuK; ylempi korkeakoulututkinto FM, Oulussa vastaavasti Huk ja FM.

Yliopisto-opintojen mitoituksen peruste muutettiin opintoviikosta opintopisteeksi Valtioneuvoston asetuksella jo vuonna 2004. Oppiaineen tai siihen rinnastettavan kokonaisuuden perusopintojen laajuus on vähintään 25 opintopistettä ja aineopintojen laajuus yhdessä perusopintojen kanssa on vähintään 60 opintopistettä (Valtioneuvoston asetus (794/2004, joka tuli voimaan 1.8.2005)

Myös ammattikorkeakouluissa siirryttiin käyttämään opintoviikkojen sijasta opintopisteitä (Valtioneuvoston asetus nro 352/15.5.2003 muutoksineen). Ammattikorkeakoulun opintopisteitä ei voi verrata yliopistojen opintopisteisiin, koska laskemistavat ovat täysin erilaiset. Mahdollisesta vastaavuudesta päättävät yliopistot.

4 §:n 1. mom. 3 ja 4 kohdat: Muu kuin korkea-aste

Ammatillinen perustutkinto. Kirjastoalalla: liiketalouden perustutkinto, merkonomi, tieto- ja kirjastopalvelujen koulutusohjelma / osaamisala Kirjastoalan ammatillisen perustutkinnon laajuus ilmoitetaan edelleen opintoviikkoina.

Ammattitutkinto. Kirjastoalalla: Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto. Ammattitutkinto suoritetaan näyttötutkintona. Sen laajuudessa ei käytetä opintoviikkoja eikä opintopisteitä.

Noudattavat valtakunnallisia opetussuunnitelmia. Lisätietoja saa opetushallituksesta <http://www.oph.fi>.

Siirtymäsäännöksen mukaan opistotutkinnon tai vastaavan suorittaneet ovat kelpoisia.

Huom.! Vanhoja, ennen 1.1.2010 suoritettuja yliopisto- tai ammattikorkeakouluasteen opintoviikkoja tai uusia opintopisteitä ei voi verrata ammatillisen perustutkinnon tai opistoasteen opintoviikkoihin. Mahdollisista opintoviikkojen vastaavuuksista päättävät korkeakoulut. Työnantaja ei voi laskea rinnastusta.

Laatua ja joustavuutta alan koulutukseen

Kirjastoalan saaminen yliopistoon vuonna 1971 antoi mahdollisuuden laajapohjaiseen, yleissivistävään koulutukseen. Valmistuneet ovat pääosin siirtyneet johtaja-, esimies- ja vaativiin asiantuntijatehtäviin. Informaatiotutkimuksessa voi suorittaa kolmivuotisen kandidaatin ja viisivuotisen maisterin tutkinnon. Alalla voi väitellä tohtoriksi. Yliopistoasteen informaatiotutkimuksen koulutusta annetaan Tampereen yliopiston informaatiotieteiden tiedekunnassa, informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median laitoksella. Tutkintojen nimekkeet: Alempi korkeakoulututkinto LuK; ylempi korkeakoulututkinto FM. Lisätietoa: <http://www.uta.fi/laitokset/infim/>; infim@uta.fi; Oulussa informaatiotutkimusta opiskellaan puolestaan humanistisessa tiedekunnassa, Informaatiotutkimuksen koulutusohjelma / Suomen kieli, informaatiotutkimus ja logopedia. Tutkimuksen laatuyksikkö. Alempi korkeakoulututkinto on Huk ja ylempi FM. Lisätietoa os: www oulu.fi/hutk/info/. Turku Handelshögskolan vid Åbo Akademi järjestää ruotsinkielistä koulutusta, Ämnet Informationsförvaltning. Lisätietoa os.: <https://www.abo.fi/student/informationsforvaltning>.

Suomeen ja myös kirjastoalalle kolmivuotinen ammattikorkeakoulutus tuli vasta 1990-luvulla. Ammattikorkeakoulussa painottuvat kirjastoalan ydinosamisen lisäksi työelämän tarpeet. Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma järjestetään Seinäjoen, Turun ja Oulun seudun ammattikorkeakouluissa.

Kahden väylän korkeakoulutus monipuolistaa kirjastojen mahdollisuuksia rekrytoida asiantuntevia työntekijöitä. Korkeakoulut käyttävät lähiopetuksen lisäksi verkko- ja etäopetusta. Tämä on harvaanasutussa maassa ainoa tapa saada ajantasaista koulutusta maan eri osiin.

Kirjastoapulaisten ja -virkailijoiden koulutus aloitettiin vuonna 1981, jolloin kirjastoalan opistoasteen koulutus saatiin vihdoinkin viralliseen koulutusjärjestelmään. Kahden vuoden vakinaista koulutusta ovat pisimpään järjestäneet Keravan, Seinäjoen ja Valkeakosken oppilaitokset. Lisäksi jo kirjastoissa työskentelevien on mahdollista suorittaa ammattitutkinto.

Voi sanoa, että vihdoinkin kirjasto- ja tietopalveluala on mukana Suomen virallisen koulutusjärjestelmän kaikilla tasoilla. Opiskelija voi joustavasti edetä koulutusportaalta toiselle. Pienen alan ei ole ollut helppoa saada itseään mukaan virallisiin koulutusjärjestelmiin. Aikaa siihen on vierähtänyt muutama vuosikymmen. Tämä on ollut välttämätöntä, sillä ns. villiä, usein tietämättömyydestä johtuvaa, opiskelijoita harhaanjohtavaa ja satunnaisiin opettajavoimin järjestetty koulutus aiheutti aikaisemmin harmia niin opiskelijoille kuin työhönottajille. Yrityksistä huolimatta alan korkea-as-

teen koulutus puuttuu yhä pääkaupunkiseudulta, jossa sijaitsevat suurimmat yleiset, tieteelliset ja erikoiskirjastot. Maan väestöstä neljännes asuu pääkaupunkiseudulla.

Vakinaista henkilöstöä ydintehtäviin ja asiakaspalveluun

Kokonaisuuksien hallinta, kyky arvioida asiakkaiden tiedollisia tarpeita sekä kyky ymmärtää kansallista ja kansainvälistä kehitystä nopeasti muuttuvissa oloissa ovat välttämättömiä taitoja kirjastolaitoksen kehittämiseksi. Johtajan tehtävänä on mm. kirkastaa kirjaston perustehtävä ja sitouttaa henkilöstö yhteiseen tahtotilaan.

Kirjastotyö painottuu yhä enemmän kokonaisvaltaiseen tiedonhallintaan, jolla tarkoitetaan perinteisesti tiedon jäsentämistä, organisointia sekä tiedonhakua edistävää neuvontaa. Tulevaisuudessa palvelut perustuvat informaation jalostamiseen, soveltamiseen ja yhdistelyyn lisäarvon tuottamiseksi asiakkaille. Parhaimmillaan kirjastot tukevat toiminnallaan koko informaatiotykliä tiedon hankkimisesta sen hyödyntämiseen ja uuden tiedon luomiseen. Verkkopalvelujensa välityksellä ammattitaitoinen kirjastohenkilöstö osaa hyödyntää teknologioiden mahdollisuuksia ja saada kirjaston nivoutumaan luontevaksi osaksi yhteisön arkielämää. (Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015)

Laskettaessa 45 % korkeakoulutetun kirjastoammatillisen henkilöstön osuutta vakinaisen henkilöstön kokonaismäärästä tärkeintä on huolehtia siitä, että myös suurten kirjastojen isoimmissa sivukirjastoissa on asiakaspalveluissa riittävän korkea osaamistaso.

Muutamassa suurimmassa kirjastoissa vakinaisena henkilöstönä on paljon sellaisia, joita muilla kirjastoilla ei ole mahdollista palkata erikseen, kuten logistisiin, atk-tehtäviin, tietoverkkopalvelujen tekemiseen ja kehittämiseen, tiedotukseen, talous- ja henkilöstöhallintoon, siivoukseen, vahtimestaritehtäviin, projektiluonteisiin ja kehittämistehtäviin jne. Henkilöstörakennetta suunniteltaessa myös suurissa kirjastoissa on huolehdittava siitä, että kirjastoammatillista korkea-asteen henkilöstöä on riittävästi etenkin asiakaspalvelussa sekä sivukirjastoissa ja että se on ensisijaisesti ryhmä, joka on vakinaisesti ja pitkäjänteisesti palkattua. Tulevaisuudessa osa muista tehtävistä saatetaan ulkoistaa, palkata tilapäisesti, tai jokin tehtävä toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, jolloin niitä ei lasketa kirjaston vakinaisesti palkattuun työvoimaan. Näin monessa kunnassa on jo tehty.

Täydennyskoulutus asiakasta varten

Asiakkaan edun mukaista on, että hyvän ammatillisen peruskoulutuksen saanut henkilöstö uusiutuu jatkuvasti ja hankkii täydennyskoulutusta. Täydennyskoulutusta tuotetaan paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti lähi- ja verkko-opetuksena. ”Ikuisen ongelma” on, että kaikki eivät halua osallistua täydennyskoulutukseen. Tätä on pyritty lieventämään siten, että ministeriön tuella koulutusta on viety yksittäisiin kir-

jastoihin, jolloin koko henkilökunta on velvollinen osallistumaan. Ministeriö tukee avustuksilla yleisten kirjastojen keskuskirjaston, maakuntakirjastojen ja valtion aluehallinnon järjestämää koulutusta ja antaa avustuksia yksittäisille kunnille sekä tukee yksittäisten henkilöiden opintomatkoja ulkomaille. Laatusuosituksien valmistelussa tarkistetaan suositukset myös täydennyskoulutukseen osallistumisesta.

Heikkojen signaalien tunnistaminen

Korkeatasoinen kirjastoalan ydinosaaminen jää helposti syrjään kirjastoissa juuri nyt tarvittavien tietoteknisen ja verkkopalvelun osaamisen vuoksi. Vakinaista henkilöstöä rekrytoidessa on mietittävä, millaista osaamista tarvitaan muutaman vuoden kuluttua, kun tilalla ovat uudet sukupolvet. Huomaako asiakas, vai onko hän jo huomannut, että ei saa kirjastosta enää vastauksia vaativaan tiedonhakuun.

Asiakas luo mielikuvan kirjastosta ensimmäisen kohtaamansa työntekijän perusteella. Kuntalaisten antamia heikkoja signaaleita ei ole helppo tiedostaa, mutta tietoisuus auttaa eteenpäin. Asiakas ei kerro kirjastossa häntä opastavalle työntekijälle, että tällä ei ole kirjastoalan riittävää ydinosaamista. Asiakaspalvelussa oleva työntekijä ei ehkä huomaa asiakkaan tyytymättömyyttä. Tällaisessa tilanteessa kirjasto voi ajautua tiedostamattaan käsitykseen, että esim. ”sivukirjastossa ei tarvita korkeakoulutettua kirjastoammattillista henkilöstöä, koska kukaan ei koskaan kysy mitään”.

Tärkeää on, että kirjastoissa osataan tunnistaa ja tunnustaa tilanteet, jossa oma erikoisosaaminen ei riitä. Kyse on asiakaspalvelun laadusta. Asiakas tulisi välittömästi ohjata kirjastossa henkilölle, jolla on riittävä kyky vastata hänen tiedonhaun tarpeisiinsa.

Muutokset ovat hitaita. Kun esim. sivukirjastoon sijoitetaan poikkeuksellisesti vaativaan tiedonhakuun erikoistunutta henkilöstöä, kuntalaisilta menee kauan, ennen he luottavat palvelun pysyvyyteen. Asiakaskunta on saattanut jo muuttua. Palvelujen segmentointi erityisesti tietynlaiselle asiakaskunnalle voi olla kirjaston tietoinen päätös. Tällöin on muistettava tiedottaa, mistä, keneltä ja minkä tasoista osaamista mistäkin saa.

Nykyinen tilanne ei olisi niin hälyttävä, ellei jo 1990-luvulla korkea-asteen kirjastonhoitajien virkoja ja toimia olisi lakkautettu, jäädytetty tai muutettu kirjastovirkailijoiden vakansseiksi. Tuolloin kirjastovirkailijat tulivat nopeasti enemmistöksi, vaikka sitä ennen suhdeluku oli ollut kirjastonhoitajavoittoinen. Kirjastoammattillinen korkea-asteen henkilöstö ei aina huomaa oman osaamisensa arvoa ja merkitystä asiakkaan näkökulmasta. 1990-luvun alussa oli voimassa vuoden 1993 kirjastoasetus, josta oli poistettu lähes kaikki henkilöstöön viittaavat säädökset, jopa kirjastolaitoksesta vastaavan johtajan kelpoisuusvaatimus. Samaan aikaan osui 1990-luvun lama. Kirjastojen lakkauttaminen ja asukkaiden kirjastopalvelujen turvaamiseksi laadittujen säädösten purkaminen on helppoa, mutta lakkautettuja kirjastoja tai vakansseja ei juurikaan saada takaisin.

Kelpoisuusvaatimusten saaminen uudestaan vuoden 1998 kirjastoasetukseen oli vaikeaa. Eduskunta lisäsi kirjastotoimenjohtajan vaatimukseen ylemmän korkeakoulututkinnon. Vaatimukset korkeammasta alan koulutustasosta tulevat edelleen pääosin muualta kuin kirjastojen sisältä.

Käyttäjäkyselyt ovat vuodesta toiseen kiittäviä, mikä vaikuttaa siihen, ettei kunnassa koeta tarvetta muutoksiin. Kirjastopalvelut ovat pääosin hyviä. Ne ovat maksuttomia, kirjastoihin tuleminen on vapaaehtoista ja niitä on miellyttävä käyttää. Mitä alhaisempi koulutustaso kirjastoammatillisella henkilöstöllä on, tai jos kirjastossa on paljon muun koulutuksen saaneita, sitä vähemmän myös kirjastossa tunnetaan tarvetta nostaa henkilöstön osaamistasoa tai muuttaa henkilöstörakennetta. Kehittämistä tarvitaan jatkuvasti. On vaarallista tuudittautua olemassa olevaan hyväänkään tilanteeseen.

Kirjastojen menestyksen edellytyksiä

Johtajien tulee nähdä kauemmaksi kuin muut, kyseenalaista ja löytää uudentyyppisiä ratkaisuja, vaikka juuri sillä hetkellä esim. muu kirjastohenkilöstö tai kunnan päättäjät eivät sitä ymmärtäisi tai arvostaisi. Johtajilta vaaditaan kaiken muun ohella rohkeutta, sitkeyttä ja päämäärätietoisuutta, koska enää ei toimita vain kirjaston sisällä, vaan kilpailevassa verkostossa.

Kyky hahmottaa kirjaston sijoittuminen kokonaisuuteen, reagoiminen nopeasti yhteiskunnan muutoksiin ja alan korkea koulutustaso ovat kirjastojen menestymisen edellytyksiä. Suomessa koulutuksen, elinikäisen oppimisen, tiedon ja informaation arvostus asettavat kirjastot viitekehukseen, joiden varassa yhteiskuntaa ja kirjastoja on tietoisesti kehitetty viimeisinä vuosikymmeninä. Oppiminen ja tiedon soveltaminen nähdään edelleen Suomen kilpailukyvyn edellytyksinä.

Kirjastot, joissa on ajantasainen tietohuollon infrastruktuuri ja jotka ovat päässeet perusosaamisella menestykseen ja pystyvät tarjoamaan laadukasta henkilökohtaista ohjausta, lisäävät alueiden kilpailukykyä, menestystä ja hyvinvointia. Laadukkaat kirjasto- ja tietopalvelut niin paikan päällä kuin verkossa vaikuttavat yhteiskunnan myönteiseen ja kestäväan kehitykseen. Hyvä kirjastolaitos luo hyvää yhteiskuntaa.

Uudet sukupolvet

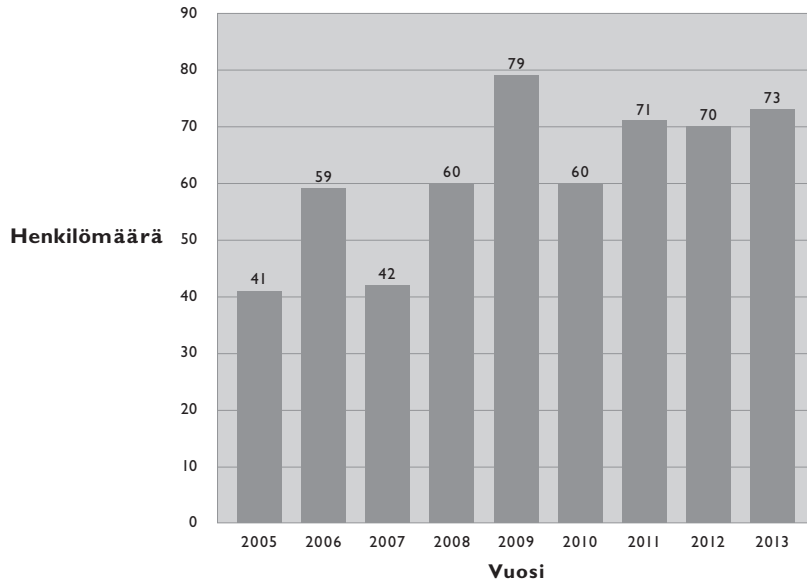
Vaikka opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa alan korkea-asteen koulutusta, se ei tarkoita, että kaikissa kirjastoissa ja toimipisteissä tulisi olla samanlaisia palveluita ja samaa osaamista. Itsepalvelu-, verkko-, monipalvelu-kirjastojen luominen on aivan yhtä hyvä tapa tuottaa palveluja. Tärkeintä on, että asiakas tietää, mistä ja keneltä hän saa mitään palvelua ja osaamista. Kirjastopalvelut ja -osaaminen ja ns. sisätyö tulee tehdä näkyväksi.

Se mitä tehdään, tehdään tietoisesti, eikä ajauduta suunnittelemattomasti johonkin tilanteeseen. Tulevaisuuden rakentamisessa tekemättä jättäminenkin on teko. Henkilöstö uusiutuu nopeasti lähivuosina. Jo muutaman vuoden kuluttua kirjastoissa ovat uudet sukupolvet, joille verkko-osaaminen ja digitaaliset palvelut ovat itsestään selviä. Siirtymävaiheen turvaamiseksi laaditut vuoden 2010 kelpoisuusvaatimukset eivät ehkä ole enää silloin ajankohtaisia. Asiaan vaikuttaa myös se, miten korkea-asteen alan koulutus pystyy vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Silloin myös nähdään, vastaavatko kirjastot tässä esitettyihin tavoitteisiin; mitä osaamista silloin tarvitaan ja mitä arvoja asiakkaat odottavat kirjastojen välittävän!

Kommentit: kirsti.kekki@minedu.fi

Liite 1

Eläkkeelle siirtyvät korkea-asteen tutkinnon suorittaneet kirjastoammattilaiset. Yleiset kirjastot, koko maa. Huom! suuntaa-antava.

Eläkkeelle siirtyvät korkea-asteen tutkinnon suorittaneet kirjastoammattilaiset. Yleiset kirjastot, koko maa. Huom! suuntaa-antava.

KOKO MAA

Vuosi	Kirjasto-toimenjohtajat	Muut kirjastoalan korkea-asteen tutkinnon suorittaneet	Yhteensä
2005	13	28	41
2006	18	41	59
2007	14	28	42
2008	16	44	60
2009	19	60	79
2010	19	41	60
2011	16	55	71
2012	20	50	70
2013	21	52	73
YHTEENSÄ	156	399	555

Taulukkoteksti: Avoimet virat eivät ole näkyneet julkisessa haussa. Virkoja on jätetty täyttämättä tai täytetty ns. sisäisenä hakuna.

Liite 2

Kirjastoammatillista koulutusta antavat korkeakoulut ja oppilaitokset

Korkeakoulutaso.
(Päivitetty 13.9.2010)

Koonnut ja lisätietoa Kirsti Kekki, etunimi.sukunimi@minedu.fi, puh. 09 16 004
<http://www.minedu.fi/OPM/Kirjastot/?lang=fi>
Korkeakoulutasolla tarkoitetaan yliopistoja ja ammattikorkeakouluja.

Korkeakoulututkintoja ovat:

- yliopistossa suoritettut alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot, jatkotutkintoina suoritettut lisensiaatin tutkinnot ja tohtorin tutkinnot
- ammattikorkeakoulututkinnot, ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot sekä ammattikorkeakoulun jatkotutkinnot. (Valtioneuvoston asetus korkeakoulututkintojen järjestelmästä 464/1998 ja asetuksen muuttamisesta 16.6.2005/426).

Ylemmällä korkeakoulututkinnolla tarkoitetaan

- yliopistossa suoritettua ylempää korkeakoulututkintoa sekä
- ammattikorkeakoulussa suoritettua ylempää ammattikorkeakoulututkintoa Ammattikorkeakoulun jatkotutkinto tuottaa saman kelpoisuuden kuin ylempi korkeakoulututkinto (Valtioneuvoston asetus korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetun asetuksen muuttamisesta 16.6.2005/426).

Kirjastoalan koulutus yliopistoissa

- **Tampere. Tampereen yliopisto** (päivitetty 6.9.2010)
Informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median laitos (Informaatiotieteiden tiedekunta); <http://www.uta.fi/laitokset/infim/>; infim@uta.fi
Lisätietoa: amanuenssi Kati Koivu, puh. 050-3012328, sähköposti infim@uta.fi ja laitoksen johtaja, professori Eero Sormunen, puh. 03-3551 6972; etunimi.sukunimi@uta.fi
Vuositainen sisäänotto kandidaatin ja maisterintutkintoon on 32 opiskelijaa. Lisäksi erillisvalinta (maisterintutkintoon ja maisteriohjelmiin) enintään 40. Ylimääräisiä opiskelijoita (vain aineen opintokokonaisuus) enintään 10. Valmistuneita vuosittain noin 30.

Lisäksi:

Tampereen yliopiston informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median laitos järjestää maisterintutkintoon johtavaa koulutusta. Opintoihin otetaan kandidaatin ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita, joilla on informaatiotutkimuksen aineopinnot tai vastaavat.

Erillisvalinnassa voi hakea myös interaktiivisen median suuntautumisvaihtoehtoon sekä asiakirjahallinnan suuntautumisvaihtoehtoon.

Erillinen arkistoalan maisteriohjelma yhdessä Jyväskylän yliopiston kanssa, johon otetaan 7 informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median pääaineopiskelijaa: <http://www.jyu.fi/hum/laitokset/hie/opiskelu/arkistonhallinta/>

Tutkintojen nimekkeet:

Alempi korkeakoulututkinto LuK; ylempi korkeakoulututkinto FM

Muuta koulutusta: (päivitetty 1.8.2010)

- Informaatiotutkimus ja interaktiivinen media
- Informaatiotutkimuksen perusopinnot. Verkko-opinnot 25 op., Tampere. TAY/Avoin yliopisto/ Tampereen palveluyksikkö. Syksy 2010
- Informaatiotutkimuksen aineopinnot, lähiopetus, 36 op., Seinäjoki, TAY/Avoin yliopisto/Seinäjoen palveluyksikkö. Syksy 2010.

Lähde: www.avoinyliopisto.fi

Lisätietoja <http://www.uta.fi/tyt/>, koulutuspäällikkö Teemu Rauhala, etunimi.sukunimi@uta.fi, puh. 050 3232083

• **Oulu. Oulun yliopisto** (päivitetty 27.8.10)

Informaatiotutkimus. Informaatiotutkimuksen koulutusohjelma /Suomen kieli, informaatiotutkimus ja logopedia. Tutkimuksen laatuyksikkö. Humanistinen tiedekunta: www oulu.fi/hutk/info/

Lisätietoa: professori Maija-Leena Huotari, puh. 08 553 3351, sähköp. etunimi.sukunimi@oulu.fi

Vuosittainen sisäänotto kandidaatin ja maisterintutkintoon 15 opiskelijaa. Valmistuneita vuosittain noin 11.

Tutkintojen nimekkeet: Alempi korkeakoulututkinto HuK (humanististen tieteiden kandidaatin tutkinto); ylempi korkeakoulututkinto FM

Erillisvalinnat: maisterintutkinnon suorittamiseen kandidaatin tutkinnon tai vastaavat opinnot suorittaneille (esim. amk-tutkinto) harkinnan mukaan, sekä rajattuun opinto-oikeuteen (maksullinen) perus-, aine- tai syventäviin opintoihin enintään 8 opiskelijaa.

Erillinen Tiedeviestinnän maisteriohjelma (TIEMA), johon valitaan joka toinen vuosi 15 opiskelijaa. <http://www oulu.fi/hutk/opiskelu/tiema/>

Muuta koulutusta

Oulun yliopiston Avoin yliopisto järjestää Oulun yliopiston informaatiotutkimuksen vaatimusten mukaisesti pääasiassa verkko-opetuksena yhteistyössä seuraavien yhteistyökumppaneiden kanssa:

Helsinki

Informaatiotutkimuksen perusopinnot 25 op. Helsingin seudun kesäyliopisto. Kesto syksy 2010-kevät 2011. <http://www.kesayliopistohki.fi>

Kokkola

Informaatiotutkimuksen perusopinnot 25 op. Keski-Pohjanmaan kesäyliopisto. Kesto syksy 2010-kevät 2011. <http://www.kpkesayliopisto.fi/>

Lähde: <http://www.avoinyliopisto.fi>

• **Turku, Åbo Akademi** (päivitetty 26.8.10)

Ämnet Informationsförvaltning, Handelshögskolan vid Åbo Akademi,: <https://www.abo.fi/student/informationsforvaltning>

Lisätietoa: professor Gunilla Widén, etunimi.sukunimi@abo.fi

Muuta koulutusta:

Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi, Öppna universitetet järjestää informaatiotutkimuksen perus- ja aineopintoja osittain verkko-opintoina.

<http://www.abo.fi/public/oppnauni>

Lisätietoa: Planerare Nancy Pettersson, puh. 02 215 4948

Yliopistossa voi suorittaa informaatiotutkimuksessa kandidaatin, maisterin ja lisensiaatin tutkintoja tai väitellä alalta tohtoriksi. Yliopistoissa oppiaineen tai siihen rinnastettavan kokonaisuuden perusopintojen laajuus on vähintään 25 opintopistettä ja aineopintojen laajuus yhdessä perusopintojen kanssa on vähintään 60 opintopistettä. (Valtioneuvoston asetus (794/2004, 9 §) on tullut voimaan 1.8.2005).

Opintoviikon ja opintopisteen vastaavuutta ei ole määritelty eikä ole pyrittykään määrittelemään laki- tai asetustasolla, vaan opintojen järjestämisen lähtökohtana on opintopiste. (Valtioneuvoston asetus korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetun asetuksen muuttamisesta 426/2005.)

Muusta yliopistotason koulutuksesta voi tarkistaa ajantasaista tietoa os.:

<http://www.avoinyliopisto.fi/>

• Itä-Suomen kirjastohenkilöstön pätevyttämiskoulutus "KIPA"

Itä-Suomen yliopisto ja Tampereen yliopisto järjestävät Itä-Suomen kirjastohenkilöstölle suunnatun pätevyttämiskoulutuksen, jossa osallistujilla on mahdollisuus suorittaa informaatiotutkimuksen aineopinnot (60 opintopistettä). Koulutus toteutetaan monimuoto-opintoina ja se käynnistyy syksyllä 2010 informaatiotutkimuksen perusopinnoilla. Koulutus päättyy syksyllä 2012.

Lisätietoa os.: <http://wanda.uef.fi/tkk/liferay/projektit/kipa/>

Ammattikorkeakouluissa suoritettavia tutkintoja ovat:

- ammattikorkeakoulututkinnot (=ammattikorkeakoulun perustutkintoja; kirjastoalalla tradenomi)
- ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot
- ammattikorkeakoulun jatkotutkinnot (Asetukset nro 423 ja nro 497/16.6.2005)

Opintojen mitoituksen peruste on opintopiste. Ammatillisia opintoja on vähintään 60 opintopistettä kirjastoalalla.

Opiskelu on laadittu käytännönläheisemmäksi kuin yliopistoissa. Ammattikorkeakouluissa ei voi väitellä tohtoriksi. Työhönottaja päättää, mihin tehtäviin ja millä nimikkeellä ammattikorkeakoulun suorittaneet sijoittuvat valmistumisen jälkeen. Tradenomit ovat sijoittuneet mm. yleisiin kirjastoihin, ammattikorkeakoulukirjastoihin, oppilaitoskirjastoihin ja yrityksiin.

- **Oulun seudun ammattikorkeakoulu**, Liiketalouden yksikkö, Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma. Teuvo Pakkalankatu 19, 90100 Oulu, puh. 010 27 21030, fax. 010 27 21240. Lisätietoa: kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelmavastaava Jorma Niemitalo, puh.: 010 272 2855, etunimi.sukunimi@oamk.fi.

Muuta koulutusta:

Kirjasto- ja tietopalvelualan ammatilliset erikoistumisopinnot 60 op, aloitus joka toinen vuosi. Seuraava mahdollinen toteutus tammikuussa 2011.

- **Seinäjoen ammattikorkeakoulu**, Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma (Päivitetty 19.8.10)
Kulttuurialan yksikkö
Kampusranta 9 A, 60320 Seinäjoki. Puh. 020 124 4946, fax 020 124 5986, kulttuuri.opintotoimisto@seamk.fi.
Lisätietoa: Koulutusohjelmapäällikkö Sari Mäkinen-Laitila, puh. 040 8680077, etunimi.sukunimi@seamk.fi

Muuta koulutusta:

Tammikuussa 2010 on alkanut muuntokoulutus merkonomista tradenomiksi.

- **Turun ammattikorkeakoulu**, Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma (Päivitetty 9.9.10)
Joukahaisenkatu 3-5 C, 20520 Turku. Puh. vaihde: 02-263 350.
Lisätietoa: yliopettaja Olli Mäkinen, etunimi.sukunimi@turkuamk.fi, puh. 050-598 5704

Syksyllä 2011 alkaa kirjasto- ja tietopalvelualan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tähtäävä koulutus

Muuta koulutusta:

Syyskuussa 2010 alkaneet Kirjasto- ja tietopalvelun erikoistumisopinnot, 60 op, jotka päättyvät syyskuussa 2011

Tammikuussa 2010 alkanut ESR-rahoitteinen kirjasto- ja tietopalvelualan täydennyskoulutusohjelma korkeakoulutetuille maahanmuuttajataustaisille henkilöille. Opintojen laajuus 60 op, kesto 1,5 vuotta.

HUOM! tiedot saatu korkeakouluilta elo-syyskuussa 2010 ja saattavat muuttua. Kannattaa ottaa yhteys suoraan korkeakouluihin.

Muu kuin korkeakouluaste. (Päivitetty 13.9.2010)

Koonnut ja lisätietoa Kirsti Kekki, etunimi.sukunimi@minedu.fi, puh. 09 16 004

<http://www.minedu.fi/OPM/Kirjastot/?lang=fi>

Kirjastoalalla voi suorittaa (päivitetty 27.8.2010)

- **Liiketalouden perustutkinnon**, merkonomi, tieto- ja kirjastopalvelujen koulutusohjelman/ osaamisalan.

Opetus tai näyttötutkintoon valmistava koulutus noudattaa Liiketalouden perustutkinnon valtakunnallisia perusteita. Uudet tutkinnon perusteet ja koulutusohjelman/ osaamisalan uusittu nimi ovat tulleet voimaan 1.8.09.

Lisätietoa os.: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/amatilliset_perustutkinnot/uudistuvat_tutkinnon_perusteet

- **Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinnon**

(vuoden 2009 loppuun saakka Informaatio- ja kirjastopalvelualan ammattitutkinto).

Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto järjestetään näyttötutkintona. Tutkinnon osaamisalat ovat: Yleisten tieto- ja kirjastopalvelujen osaamisala, Oppimisympäristöjen tieto- ja kirjastopalvelujen osaamisala sekä Tieteen ja erikoisalojen tieto- ja kirjastopalvelujen osaamisala. Tutkintotilaisuudet ja tutkintoon valmistava koulutus järjestetään tutkinnon valtakunnallisia perusteita noudattaen. Ammattitutkintoa suoritettaessa koulutuksen järjestäjä huolehtii näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon henkilökohtaistamisesta, jolloin otetaan huomioon tutkinnon suorittajan aiemmin eri tavoin hankkima osaaminen. Tutkintotilaisuudet (näytöt)

järjestetään tutkinnon suorittajan omassa työympäristössä. Valmistavan koulutuksen laajuutta ei voida ilmoittaa opintoviikoilla tai -pisteillä, koska se vaihtelee henkilökohtaisesti. Ammattitutkinto on ensisijaisesti tarkoitettu alalla jo 2-3 vuotta työskennelleille, jotka haluavat hankkia muodollisen kelpoisuuden tai esimerkiksi ajantasaistaa tietojaan ja parantaa ammattitaitoaan. Lisätietoa os.: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/nayttotutkinnot

Lisätietoa opetushallituksesta. www.oph.fi, puh. 040 348 7555/keskus sekä allaolevista oppilaitoksista.

Oppilaitoksia aakkosjärjestyksessä

- **Borgå handelsläroverk, Företagsservice** (päivitetty 23.8.10)

Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst. Koulutusta järjestetään joka toinen vuosi. <http://www.aikuisoppija.fi/> puh. 019-5740700/kanslia
Lisätietoa Katarina Antman; etunimi.sukunimi@pkol.fi, 044-7372418.

- **Haapaveden Opisto** (päivitetty 26.8.2010)

Liiketalouden perustutkinto, merkonomi, tieto- ja kirjastopalvelujen koulutusohjelma http://www.haapop.fi/sivu/fi/opiskelu/amatillinen_peruskoulutus/tieto-_ja_kirjastopalvelut/
Lisätietoja koulutuksesta: <mailto:tuula.aitto-oja@haapop.fi>
lehtori Ulla-Mari Kivi, puh. 040 868 2273; etunimi.sukunimi@haapop.fi

- **Helsinki. SLK Instituutti** (päivitetty 24.8.10)

1. Liiketalouden perustutkinto, merkonomi, tieto- ja kirjastopalvelujen osaamisala Rautatieläisenkatu 5, 00520 Helsinki, puh. (09) 1489 0200, <http://www.slkinstituutti.fi>
Lisätietoja: koulutuspäällikkö Sirkka Nieminen, gsm 044 775 6410, etunimi.sukunimi@slkinstituutti.fi
2. Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto
Lisätietoja: koulutussuunnittelija Heli Drufva-Ekström, gsm 050 5018 065

- **Kerava. Keski-Uudenmaan ammattiopisto** (päivitetty 23.8.10)

1. Liiketalouden perustutkinto, merkonomi, tieto- ja kirjastopalvelujen koulutusohjelma Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala. Liiketalous ja tietojenkäsittely. Keskikatu 3 a, 04200 Kerava, puh. 050 4150 702, fax (09) 2941 304, www.keuda.fi
Lisätietoa: Outi Stenholm puh. 050 415 0721, etunimi.sukunimi@keuda.fi
2. Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto
Aikuiskoulutus. Kulttuuriala.
Lisätietoa: Jarmo Asikainen, puh. 0500 613 197, ykp@keuda.fi (päivitetty 23.8.10)

• **Seinäjoki. Koulutuskeskus Sedu** (päivitetty 23.8.10)

Kauppa ja kulttuuri

Liiketalouden perustutkinto, merkonomi, tieto- ja kirjastopalvelujen koulutusohjelma
Koulukatu 41 60100, toimisto puh 020 124 5505, www.sedu.fi

Lisätietoa: koulutuspäällikkö Terhi Varpuluoma, etunimi.sukunimi@sedu.fi, puh 040-8304266

Sedu Aikuiskoulutus, Yrittäjäyys, kauppa ja kulttuuri (päivitetty 23.8.10)

1. Tieto- ja kirjastopalvelujen osaamisala, merkonomi, oppisopimuskoulutus, monimuotokoulutus

2. Tieto - ja kirjastopalvelualan ammattitutkinto, monimuotokoulutus, oppisopimuskoulutus, myös omaehtoisena koulutuksena.

Molemmat tutkinnot suoritetaan näyttötutkintona.

puh 020 124 4500, www.seduaiikuiskoulutus.fi

Lisätietoa: Päivi Kuitunen, etunimi.sukunimi@sedu.fi, puh 040-868 0824

• **Valkeakoski. Valkeakosken ammatti- ja aikuisopisto, aikuiskoulutus**

(päivitetty 26.8.10)

Liiketalous ja hallinto sekä kulttuuriala

PL 119, 37601 Valkeakoski, puh. (03) 574 21, <http://vaao.fi>

1. Liiketalouden perustutkinto, merkonomi, tieto- ja kirjastopalvelujen osaamisala
Tutkinto voidaan suorittaa omaehtoisena tai oppisopimuksella.

2. Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto

Ammattitutkintoa suorittavat tutkinnon yleensä oppisopimuksella, mutta tutkinnon voi suorittaa myös omaehtoisena.

Molemmat tutkinnot toteutetaan aikuisten näyttötutkintona.

Lisätietoa: Sari Pitkäkoski, puh. 044 706 1022, etunimi.sukunimi@vsky.fi

HUOM! yllä olevat tiedot ovat kunkin oppilaitoksen antamia syksyllä 2010. Tiedot saattavat muuttua. Kannattaa ottaa yhteys suoraan oppilaitoksiin.